

ELNÖKI BESZÁMOLÓ
AZ EMKE ORSZÁGOS ELNÖKSÉGÉNEK TEVÉKENYSÉGÉRŐL
2010. ÁPRILIS 17. – 2011. ÁPRILIS 9.

Dáné Tibor Kálmán elnök

Negyedik esztendeje már, hogy az EMKE április 12-e környékén, az egyesület 1885. április 12-i alakulásának évfordulója táján tartja éves közgyűlését. Harmadik esztendeje már, hogy április 12-ét az Erdélyi Magyar Közművelődés Napjának tekintjük, s így az idei közgyűlésünk is ennek jegyében zajlik. Ez egyben az EMKE közművelődési seregszemléje és egyesületi beszámolója is, mivel áprilisra már elkészül az elmúlt esztendő gazdasági mérlege, tehát minden szempontból tiszta képet alkothatunk az intézmény előző évi tevékenységéről.

Az idei évben kiemelkedőbbé teszi ezt az eseményt az EMKE újraalakulásának a 20. évfordulója (1991). Tavaly emlékeztünk az Egyesület megalakulásának 125-ik évfordulójára. A 20 éves jubileumot – tekintettel a tavalyi nagyszabású ünnepségre – visszafogottabban fogjuk megrendezni. Azonban éppen a 20 éves évforduló kapcsán, az idén, rendhagyó módon, posztumusz tiszteletbeli tagokat is választottunk, néhai Domokos Géza, Balogh Ferenc, Laskay Sándor és idősebb Sárkány Ferenc személyében.

A 2003. évi közgyűlés óta – amikor is jelentős szerkezeti átalakítást hajtottunk végre az intézmény keretében – nem magánszemélyek, hanem jogi és nem jogi státussal rendelkező egyesületek, EMKE-fiókok társulása alkotja a közművelődési ernyőszervezetünket. Jelenleg 17 fiókszervezete és 76 társszervezete van egyesületünknek.

2010 folyamán a 125 éves egyesületünket Magyar Örökség Díjjal tüntették ki, amit Dávid Gyula egykori elnök, jelenlegi tiszteletbeli elnök, Kötő József volt elnök, jelenlegi főtanácsos és Dáné Tibor Kálmán elnök vettek át egy ünnepélyes gála keretében, melyet 2010. szeptember 18-án szerveztek meg – kivételesen nem Magyarországon, hanem Erdélyben – a Protestáns Teológiai Intézet dísztermében. A rendezvényen kitüntették a Barabás Miklós Céhet is, méltatást Dáné Tibor Kálmán mondott. Így az EMKE és a BMC, mint Kárpát-medencei magyar intézmények, bekerültek a magyarság „szellemi múzeumába”.

Minthogy az EMKE egyidejűleg kulturális és közösségépítő egyesület, munkánk jelentős részét e két tevékenységi terület határozza meg. Vagyis folyamatosan odafigyelünk rendezvényeink nemcsak kulturális, hanem közösségépítő, közösségfejlesztő szerepkörére is. Beszámolóinkat tehát az EMKE Országos Elnökségének ezen tevékenységeivel kezdjük.

I. KULTÚRATEREMTÉS, RENDEZVÉNYEK, KÖZÖSSÉGÉPÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Az EMKE Kolozsváron működő Országos Elnöksége két – ma már önálló intézményként is működő – ingatlanal rendelkezik a városban: a Szabédi Emlékházzal és a Györkös Mátyás Albert Emlékházzal. Mindkét ingatlan aktív szerepet játszik az Országos Elnökség szervezési munkájában.

I. 1. Szabédi Emlékház

Az Emlékház könyv- és irattári gyűjteményének igazgatója dr. Bartha Katalin Ágnes, aki jelenleg gyermeknevelési szabadságon van.

I.1.1. Állomány

A tavalyi közgyűlés óta az állomány egy kisebb méretű Asztalos István hagyatékkal gyarapodott, amit a családtól vettünk át. A hagyatékk feldolgozására csak abban az esetben keríthetünk sort, amennyiben pályázati úton a munka elvégzésére támogatást tudunk keríteni. Jelenleg a meglévő állomány szakszerű rendbentartására törekszünk, mivel a túlszűfolt könyv- és irattár lassan nem teszi lehetővé újabb hagyatéki állomány fogadását.

I. 1. 2. Irattári rendezés, feldolgozás

Jelenleg a Domokos Géza hagyatékk kutathatóvá tételén dolgozunk, annak a folyamatnak a lezárásán, hogy a 13,5 iratfolyómétert kitevő, katalogizált dokumentációs anyagnak mely tételei tehetőek kutathatóvá és melyek nem.

Amennyiben pályázati úton sikerül támogatást szereznünk, az idén elkezdjük a Kriterion Könyvkiadó 1989 előtti nálunk lévő irattárának a feldolgozását.

I. 1. 3. Rendezvények, előadások, tudományos összejövetelek az Emlékházban

2010. november 26-án Domokos Gézára emlékeztünk. Az Emlékház tulajdonában lévő archívum anyagaiból fotó- és dokumentumkiállítást rendeztünk *Kultúrpolitika és kisebbségi szerepvállalás: Domokos Géza külföldi útjai 1949–1982* címmel, valamint konferenciát szerveztünk, amely keretében Egyed Péter, Dávid Gyula, Bányai Éva, Gálfalvi Zsolt és Székedi Ferenc tartott előadást.

2011. március 12-én Kiss Manyi centenáriumi emlékünnepeket szerveztek a Kolozsvár melletti Magyarlónán, a kivételes tehetségű színésznő szülőfalujában. A színésznőről istentisztelet keretében emlékeztek meg, ezt követően emléktáblát avattak a templomkertben, majd a parókián bemutatásra került egy Kiss Manyi-fényképkiallítás, amelynek anyaga a Szabédi Emlékház tulajdona. A kiállítás szervezője az EMKE, valamint a budapesti Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet volt, amelyet annak főmunkatársa, Szabédi Zsuzsa képviselt.

I. 2. Györkös Mányi Albert Emlékház

Az Emlékház vezetője Kós Katalin.

Feladatköre: a hagyatékk ápolása, rendszerezése, a karbantartási munkálatok, folyamatos infrastrukturális fejlesztések kidolgozása és ezek gyakorlati kivitelezésének adminisztrálása, a Ház szükségleteinek beszerzése, az Emlékházban sorra kerülő rendezvények megtervezése, megszervezése és lebonyolítása. Ezek mellett szintén ő foglalkozik az intézmény közönségkapcsolatával, nyilvánosságszervezésével, röviden "piárjával", valamint – Ács Zsolt kollegánkkal együtt – az EMKE honlapjának szerkesztésével.

Közel két év kényszerszünet után, az intézmény alatt történt pincebeomlás követő helyreállítási munkálatok után, 2010 augusztusában, a Kolozsvári Magyar Napok keretében, sikerült végre újraindítunk az Emlékházat, amely alkalommal Kántor Lajos műkritikus ismertette Györkös Mányi Albert munkásságát, Dávid Gyula pedig, szerkesztői minőségében, bemutatta a *Szabédi Napok 2010. Gondolat-kísérletek Szabédi László életművében* című EMKE kiadványt. A rendezvény Demény Balázs ifjú zongoraművész rövid koncertjével végződött.

Az Emlékház azóta ismét eleget tud tenni fő rendeltetésének: az újraindítás óta több, mint 3000 ember (felnőtt és gyermek) tekintette meg Györkös Mányi Albert hagyatékát.

2010 őszen megtörtént a hagyatékk népi tárgyainak szakszerűen részletes felleltározása dr. Tötszegi Tekla, az Erdélyi Néprajzi Múzeum muzeológusa vezetésével.

Az elmúlt év folyamán további infrastruktúra-fejlesztésre is sor került az intézményben: szakszerű világító- és hangosító rendszert sikerült beszereltetnünk a hagyatékk, valamint a különféle kiállítások és előadások megfelelő megvilágítása és kihangosítása céljából. A Györkös Mányi-festmények számára új állvány készült, amely az eddigieknél megfelelőbb körülmények között képes tárolni a

hagyatékot. A Romániai Magyar Dalosszövetséggel közösen finanszírozott nagyméretű tároló szekrény pedig jelentősen megoldja az Emlékház és a Dalosszövetség tárolási gondjait. Megjegyezzük, hogy az említett szervezetnek az Emlékház biztosít színhelyet, amint a Kőváry László Honismereti Körnek is.

2011 januárjában megjelentettük az Emlékház háromnyelvű ismertető füzetét.

Rendezvények

2010 áprilisától 39 meghirdetett rendezvényre (lásd az alábbi táblázatot) került sor a 80-as létszámú közönséget is befogadni képes Emlékház szervezésében. Ezek mellett zártkörű, folyamatosan működő tevékenységeknek is helyet ad az intézmény.

Hetenként egyszer (2008 májusa óta) jogatanfolyam működik a Házban. A résztvevők folyamatosan támogatják az Emlékház különféle fenntartási költségeit.

Hetenként kétszer (2010 októbere óta) a kolozsvári magyar diákokból álló *Melodeus* kórus tartja itt próbáit, amelynek tagjai önkéntes munkával hathatósan hozzájárulnak az Emlékház programjainak reklámozásához.

Az Emlékház – a tanév rendjéhez igazodva – havonta megrendezi a közérdeklődésnek örvendő *JelesNapTár* gyermekprogramot. A rendezvény a magyar néphagyomány jeles napjait eleveníti fel, megismertetve a résztvevőkkel az ezekhez kötődő szokásokat, énekeket, gyermekjátékokat, kézműves tevékenységeket. A programsorozat, amely Both Zsuzsa néprajzos, kézműves és Szabó Kinga tanító szaktudásának és lelkes munkálkodásának köszönhetően működik, nagy sikernek örvend a gyerekek és szülők, nagyszülők körében egyaránt. A rendezvénysorozat 2009-2010 folyamán a Kolozsvár-Belvárosi Unitárius Egyház és az Oktatási és Kulturális Minisztérium, 2010-től pedig a Communitas Alapítvány támogatását élvezti.

2010. április 30-án a Kis-Küküllő Alapítvány és az Emlékház közös szervezésében Györkös Mányi Albert-émlékiállításra került sor a dicsőszentmártoni Magyar Művelődési Központ Kis-Küküllő Galériájában. A tárlat anyagát az Emlékházban őrzött hagyatékból válogatott képek alkották. A festőművészről és életművéről Kántor Lajos író, műkritikus beszélt.

2011 februárjától kezdve havonta két alkalommal filmklub működik a Sapiencia EMTE-vel közös szervezésben, amelynek keretében egyrészt a Sapiencia diákjainak 2010-es rövidfilmjei, másrészt a filmirodalom jeles alkotásai kerülnek vetítésre. A sorozatot Tóth Orsolya, a Sapiencia gyártásvezetője állította össze.

Az Emlékház 2011 márciusában helyet adott a *Kavalkád* nevet viselő, kísérletező kórusformáció próbájának. Az együttes Erdélyben alakult 2010-ben, főként a Partium legkülönbözőbb vidékeiről származó tagok alkotják, akik havonta egyszer, akkor azonban egy teljes hétvégére találkoznak. A próbahétvégék helyszínéül mindig más város szolgál, ez alkalommal Kolozsvár volt a soros helyszín.

Az év további részére betervezett programok:

- az *Ember és Természet* előadásorozat, valamint a filmklub folytatása
- a *JelesNapTár* rendezvénysorozat újabb meghívottakkal, filmvetítésekkel, tanulmányi kirándulásokkal kívánjuk gazdagítani
- májusban a Romániai Magyar Zenetársaság szervezésében Liszt-konferenciára kerül sor az Emlékházban, a zeneszerző születésének 200. évfordulója tiszteletére
- júliusban támogatásképpen sor kerül az Emlékház Steinway zongorája mechanikájának felújítására/rendbetételére; az újonnan rendbetett zongorát koncert keretében mutatjuk be
- megrendezésre kerül Tóth Orsolya és Várdai Levente fotókiállítása, Sipos László képzőművész rajz- és festészeti kiállítása, valamint Adorjáni László református lelkész karikatúra kiállítása.

Az Emlékház eddigi, valamint további rendezvényeiről az EMKE honlapján nyújtunk tájékoztatást. A sorra kerülő rendezvényekről – a honlapon kívül – hírlevelekben, levelező listákon, sajtóorgánumokban, rádiókban, TV adókon, hírportálokon és közösségi oldalakon tájékoztatjuk az érdeklődőket.

Megjegyezzük, hogy az elvégzendő munkák és feladatok mennyiségéhez képest az Emlékház egyetlen állandó alkalmazottja nem elegendő. Éppen ezért felbecsülhetetlen értékű az az önzetlen önkéntes munka, amelyet Both József, Demeter András, Farkas Bálint, Dr. Farkas György, Fogarasi Orsolya, Kovács Eszter, Macalik Kunigunda az Emlékház javára végeztek. Köszönjük nekik!

A GYÖRKÖS MÁNYI ALBERT EMLÉKHÁZBAN AZ ÚJRANYITÁS ÓTA SORRA KERÜLT RENDEZVÉNYEK

2010		
IDŐPONT	RENDEZVÉNY	SZERVEZŐ
Augusztus 18.	A Györkös Mányi Albert Emlékház újrainyitása (a Kolozsvári Magyar Napok keretében).	EMKE – GYMAE
Szeptember 15.	Sztárcsináló Média – kerekasztal a művészetről és a médiáról. Az Agnus Rádió kihelyezett műsora Művészeink világa címmel.	Agnus Rádió
Szeptember 16.	Erkel Ferenc – Hollósy Kornélia emlékműsor. A budaörsi Duo Fresco (Fancsali Emese és Fancsali János zongora négykezes) estje. Bemutatásra kerültek Fancsali János zenetörténész, zongoraművész kötetei, valamint a Magyarörmény zongoramuzsika című CD.	EMKE – GYMAE
Október 1.	JelesNapTár – Mindszent hava. Szüreti bál a Serege zenekar közreműködésével, táncoktató: Both József.	EMKE – GYMAE
Október 13.	Ember és Természet előadássorozat keretében: Globális felmelegedés – dr. Farkas György, a Sapientia EMTE tanárának vetített képes előadása.	EMKE – GYMAE
Október 16.	XIX. Honismereti Év megnyitó előadása. Az 1948-49-es forradalom és szabadságharc – az aradi vértanúk – Dr. Egyed Ákos előadása.	Köváry László Honismereti Kör
Október 20.	Farkas Boglárka: Befejezetlenül – könyvbemutató.	Sebesi Karen Attila
November 5.	JelesNapTár – Szent András hava.	EMKE – GYMAE
November 10.	Ember és Természet előadássorozat keretében: Nyolclábú társbérlőink, a pókok – dr. Urák István, a Sapientia EMTE tanárának vetített képes előadása.	EMKE – GYMAE
November 11.	Habari, muzungu? Hogy vagy, fehér ember? – beszélgetés Halmen Balázssal kenyai önkéntes munkájáról. Élménybeszámoló film- és fényképvetítés, valamint fotókiállítás.	Agnus Rádió
November 19.	A Magyar-Örmény Könyvtár-sorozat kiadványait bemutatja Fancsali János zongoraművész, zenetörténész, a könyvsorozat szerkesztője (Budaörs).	EMKE – GYMAE
November 20.	Trianon után Erdélyben – előadók: Jakab Antal, Ács Zsolt, Pusztai Linda.	Köváry László Honismereti Kör

November 24.	A Pallas-Akadémia Könyvkiadó kiállításmegnyitója és könyvbemutatója (Műterem- és Élet-Jelek sorozat).	Pallas-Akadémia Könyvkiadó, Csíkszereda; Gaudeamus Könyvesbolt, Kolozsvár
December 2.	Pecsétlenyomat- és pecsétkiállítás megnyitó a 20. század első évtizedeiben létrejött, Téglás István és Magyarosi József hagyatékát képező pecsétgyűjtemény anyagából.	Kolozsvári Magyar Történészhallgatók Egyesülete (KoMaTE)
December 3.	JelesNapTár – Karácsony hava.	EMKE – GYMAE
December 8.	Ember és Természet Kollégium keretében: Természeti katasztrófák – Poszet Szilárd, a Sapientia EMTE tanárának vetített képes előadása.	EMKE – GYMAE
December 11.	XII. Honismereti Nap. Brassai Sámuel életpályája – Gaal György előadása. Szecesszió a kolozsvári építészetben – Pál Emese előadása. Kolozsvári szecesszió – László Miklós vetített képsorozata.	Köváry László Honismereti Kör
2011		
IDŐPONT	RENDEZVÉNY	SZERVEZŐ
Január 12.	Nem szelíd a nebánsvirág, nem aranyos az aranyvessző: özönnövények Romániában – Fenesi Annamária, a BBTE tudományos kutatójának vetített képes előadása.	EMKE – GYMAE
Január 14.	JelesNapTár – Boldogasszony hava. Meghívott vendég: Zsoldos Kali néni (Szék).	EMKE – GYMAE
Január 24.	Medgyessy Éva: Mindhalálíg színész (Péterffy Gyula 1935–1980) – könyvbemutató (Komp-Press Kiadó <i>Prospero Könyvek</i> című sorozat).	Komp-Press Kiadó
Február 3.	Filmklub – Dunai László: Víz alatt (kisfilm, 2010), Makk Károly: Szerelem (nagyjátékfilm, 1970). Házigazda: Tóth Orsolya, a Sapientia EMTE gyártásvezetője.	EMKE – GYMAE, Sapientia EMTE
Február 4.	JelesNapTár – Böjtelő hava.	EMKE – GYMAE
Február 9.	Ember és Természet Kollégium keretében: Földünk a Földön kívülről – dr. Imecs Zoltán, a BBTE Földrajz Kara tanárának előadása.	EMKE – GYMAE
Február 17.	Filmklub – Visky Ábel: Éjszaka a földön (kisfilm, 2010), Ingmar Bergman: Suttogások és sikolyok (nagyjátékfilm, 1972). Házigazda: Tóth Orsolya, a Sapientia EMTE gyártásvezetője.	EMKE – GYMAE, Sapientia EMTE
Február 19.	A Gróf Bánffy Miklós vándorkiállítás kolozsvári stációja: Gróf Bánffy Miklós és az Erdélyi Helikon.	Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet – Budapest
Február 19.	Bánffy Miklós ismeretlen (elfelejtett) arcai – konferencia. Bánffy Miklós 1943-as kettős küldetése – Csapody Miklós előadása. Bánffy Miklós, a színpadi író – Kereskényi Hajnal előadása. Bánffy Miklós ismeretlen fiatalkori drámája – Szebeni Zsuzsa előadása.	Az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottságának Irodalomtudományi Szakosztálya

Február 26.	Honismereti előadás.	Kőváry László Honismereti Kör
Március 2.	Eleink imádságai. Mi mindenről tanúskodnak XVII. sz-i imakönyveink – Dr. Gábor Csilla, a BBTE Magyar Irodalomtudományi Tanszéke tanárának vetített képes előadása.	EMKE – GYMAE
Március 3.	Filmklub – László József: Autostop (kisfilm, 2010), Federico Fellini: Országúton (nagyjátékfilm, 1954). Házigazda: Tóth Orsolya, a Sapientia EMTE gyártásvezetője.	EMKE – GYMAE, Sapientia EMTE
Március 4.	JelesNapTár – Böjtmás hava. Élőzenés táncház; táncoktató: Both József.	EMKE – GYMAE
Március 7.	Jancsó Noémi emlékest a fiatalon elhunyt költőnő születésnapján, az Alteredő Irodalmi Előadócsoport előadásában.	Alteredő Irodalmi Előadócsoport
Március 9.	Ember és Természet Kollégium keretében: Láthatatlan hangyametropoliszok: a fészektől a szuperkolóniáig – dr. Markó Bálint, a BBTE Biológia-Geológia Kara tanárának vetített képes előadása.	EMKE – GYMAE
Március 16.	Dr. Mócsy László-emlékest és -kiállítás. A kiállítás anyagát Mócsy László által készített fényképek és miniatűrök alkotják.	EMKE – GYMAE
Március 17.	Filmklub – Kovacsics Judit: Préda (kisfilm, 2010). Krzysztof Kieslowski: Veronika kettős élete (nagyjátékfilm, 1991). Házigazda: Tóth Orsolya, a Sapientia EMTE gyártásvezetője.	EMKE – GYMAE
Március 31.	Mitől betegedünk meg? Hogyan gyógyulhatunk meg? – a betegségek testi, lelki és szellemi okai – Nagy Botond gyógyító vetített képes előadása.	EMKE – GYMAE
Április 1.	JelesNapTár – Szent György hava. Meghívott vendég: Tótszegi Tekla, az Erdélyi Néprajzi Múzeum muzeológusa.	EMKE – GYMAE
Április 7.	Filmklub – Ferencz Orsolya: Zápor, zivatar (kisfilm, 2010). Jim Jarmusch: Hervadó virágok (nagyjátékfilm, 2005). Házigazda: Tóth Orsolya, a Sapientia EMTE gyártásvezetője.	EMKE – GYMAE, Sapientia EMTE

I.3. Az EMKE hagyományos programjai

Az EMKE Országos Elnöksége, a Korunk Akadémiával, a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága–Anyanyelvi Konferenciával, az Erdélyi Magyar Filozófiai Társasággal együtt 2010. május 7–9. között rendezte meg a XIX. *Szabédi Napokat*, melynek konferenciáját *Gondolat-kísérletek Szabédi László életművében* címmel tartotta. A konferencia anyagát megjelentettük kötetben is. A rendezvény keretén belül sor került a Szabédi Emlékházon lévő emléktábla, valamint a Házsongárdi temetőben található Szabédi sír megkoszorúzására is. A *Szabédi Napok* a mezőségi Szabédon zárultak, ahol egy emlékező istentisztelet keretében felidéztek Szabédi László szellemi örökségét.

Az EMKE társszervezője az évi rendszerességű *Kárpát-medencei Magyar Kulturális Napoknak*, amelyet 2010. szeptember 10-12. között 15. alkalommal rendeztek meg Budapesten a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus székházában. A rendezvény fő témája a 125 éves EMKE megünneplése volt. A kulturális összejövetelre Erdélyből, Kárpátaljáról, Felvidékről, Drávaszögből és Muravidékről érkeztek különböző művészeti csoportok. Az EMKE Visky Sámuel:

Parttalan, Felméri Cecília: *Mátyás, Mátyás*, Visky Ábel: *Éjszaka a földön*, László József: *Autostop* című kisfilmjeivel, *Örökségünk Kolozsvár* elnevezésű Veress Ferenc – László Miklós fényképkiállítással, a Zurboló táncgyűttes *Postakert* című táncjátékával, valamint Papp Emese kézműves munkáival képviseltette magát ezen a rendezvényen, igen szép sikerrel.

Januárban – immár hagyományszerűen – az EMKE küldöttsége részt vett a Zentán évente megünneplésre kerülő Magyar Kultúra Napján, ahol a Kárpát-medencei magyar közművelődési ernyőszervezetek együtt emlékeznek a Himnusz születésére. Erre az eseményre az idén január 14-15-én került sor. Ez alkalommal a jelen lévő szervezetek egyeztették éves programjaikat is. Az egyeztetés eredményeképpen a Kárpát-medencei Magyar Kulturális Napok soron következő rendezvényére Horvátországban kerül sor, f. év szeptemberében.

Szintén a Magyar Kultúra Napja alkalmából, ez év január 23-án, a Romániai Magyar Dalosszövetséggel és a Törökvágási Református Egyházközséggel közösen hagyományos kórustalálkozót szerveztünk Kolozsváron, a Donát úti Makovecz-féle templomban.

A kovásznai Kőrösi Csoma Sándor Kulturális Egyesület áprilisban rendszeresen Kőrösi-napokat szervez, amelynek keretében tematikus képzőművészeti kiállítást is rendeznek. Ennek a kiállításnak társszervezői vagyunk, amennyiben Kolozsvár régió képzőművészeinek az alkotásait a Szabédi Emlékházban gyűjtjük össze, majd juttatjuk el Kovásznára, a kiállítás színhelyére.

Kolozsvárról szervezzük – a Romániai Magyar Népfőiskolai Társasággal és a Közép-erdélyi Magyar Művelődési Intézettel együtt – a hagyományos Aranyosgyéresi Népfőiskolát, melyre az idén február 7-11. között került sor. Egy héten át minden nap más-más szakelőadót juttattunk ki erre a szórványtelepülésre, akik különböző tematikákban tartottak előadást.

I.4. Országos és nemzetközi kitekintésű rendezvények

Az elmúlt egy évben egyik legjelentősebb programunk a Magyar Ház program volt. Ennek keretében 2010. május 17-19. között Borsod-Abaúj-Zemplén megyei népművelők harminc fős csoportja látogatott Erdélybe, s Kolozsvárról kiindulva 12 kulturális központot és Magyar Házat látogatott meg, a kincses várostól délre és északra fekvő településeken. A magyarországi társszervezők a sárospataki A Művelődés Háza Könyvtára, valamint a Sárospataki Népfőiskolai Egyesület voltak. Az anyaországi szakembereknek nagy élmény volt ezeken a szórványmagyar autonómia szigeteken járni, amelyek minden állami támogatás nélkül, csakis az illető település vagy vidék magyar közösségének a hozzájárulásával működnek. Ugyanennek a programnak a keretében tíz székelyföldi kistelepülésről érkeztek művelődésszervezők, akik az idén március 17-20. között 12 kolozsvári és közép-erdélyi kulturális központot és Magyar Házat látogattak meg, éspedig: az EMKE Szabédi László és Györkös Mányi Albert Emlékházait, a Heltai Gáspár Könyvtári Alapítványt, valamint a Kriza János Néprajzi Társaság székhelyét a kincses városban, a válaszüti Kallós Zoltán Alapítványt, a szamosújvári Téka Alapítványt, a dési EMKE Házat, a nagybányai Teleki Házat, a torockói Tóbiás Házat, a nagyenyedi Dr. Szász Pál Közösségi Házat, a megyesi EMKE Millennium Házat és a dicsőszentmártoni régi zsinagógában működő Magyar Művelődési Központot. A Székelyföldről érkezett művelődésszervezőknek meglepetés számba menő élmény volt ez a program, ugyanis többségüknek nem volt tudomásuk ezekről az intézményekről.

Az EMKE együttműködik a Kárpát-medencei Közművelődési Kerekasztal programmal, melynek koordinátora a tavalyi év végéig a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus volt. Az idéntől megpróbál önállósodni ez a Kárpát-medencei közművelődési intézmény, várva a magyarországi politikai fejlemények alakulását, hiszen egyértelmű, hogy működése ennek függvénye lesz. A programban résztvevő intézmények: az EMKE Közép-Erdélyi Magyar Művelődési Intézete, Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet, Muravidéki Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet, CSEMADOK Művelődési Intézete.

Ez utóbbi intézmények egyik programja volt az Oktatási és Kulturális Minisztérium által anyagilag támogatott Irodalmi karaván című művelődési rendezvénysorozat, mely 2009-ben indult. Ennek keretében április 20-22. között a kárpátaljai *Együtt* irodalmi-, művészeti- és kulturális folyóirat munkatársai Kolozsváron, Szilágysomlyón és Marosvásárhelyen találkoztak az erdélyi irodalom pártoló közönséggel. Az Irodalmi Karaván záró összejövetele a Kalligram folyóirat alkotói közösségével való találkozás volt, 2010. május 27-29. között. E találkozókra is Kolozsváron, Szilágysomlyón és Marosvásárhelyen került sor. Szintén Kárpát-medencei „Karaván program” keretében látogattak Kolozsvárra a múlt év áprilisának a végén vajdasági, felvidéki, kárpátaljai, magyarországi filmes-fotós szakemberek, ahol a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Fotó-, Film, Média szakos tanáraival és alkotóival részt vettek egy közös műhelyprogramon, melynek keretében számos kisfilmet vetítettek le, és értékelték ki. A program keretében bemutatták a beregszászi Zubánics László fotókiállítását is a belvárosi Unitárius Egyházközség tanácstermében.

A 2010. október 15-17. között megrendezésre került marosvásárhelyi Civil Fórum keretében az EMKE társszervezője volt a *Hivatások és amatőrök* elnevezésű kulturális szekciónak.

„Mit adott Erdély Sárospataknak és mit kapott Erdély Sárospataktól” programunk keretében március 9-én a B-A-Z megyei településen Cs. Szabó Lászlóra emlékeztünk, aki Kolozsváron született, és Sárospatakon temették el. Szintén ez a város őrzi az erdélyi származású, nemzetközi hírű publicista Londonból hazakerült könyvtárát is. Az emlékező összejövetelen az EMKE részéről Kántor Lajos irodalomtörténész Cs. Szabó Lászlóról, Egyed Péter filozófus pedig Sipos Pálról érkezett. Bemutattuk László Miklós Cs. Szabó Lászlóról szóló fotókiállítását is. Egyed Péter előadásával előrevetítettünk egy újabb programot, amelynek során a sárospatakiak Vajdahunyad környékére fognak majd látogatni, ahol megismerkedhetnek az egykori pataki matematikatanár, Sipos Pál legfontosabb foglalatosságával: a lelkeszi hivatással.

Az EMKE elnöke 2011. március 24-25-én részt vett a Magyar Népművelők Egyesületének Kecskeméten megrendezett Kárpát-medencei kulturális fórumán, ahol bemutatta az Egyesület „Magyar Ház” programját.

A Romániai Magyar Dalosszövetséggel és a Kolozs-Dobokai Római Katolikus Főesperesi Kerülettel közösen 2010. május 17-én a kolozsvári Szent Mihály templomban Zsizsmann Rezső orgonaművész munkásságát idéztük egy emlékkoncert keretében.

I.5. További programjaink, rendezvényeink

Az EMKE, mint Nemzeti Jelentőségű Intézmény, az elmúlt esztendőben normatív támogatásban részesült a magyarországi Miniszterelnöki Hivatal részéről. Ezt a támogatást az Egyesület továbbosztotta tizennégy Magyar Háznak és tizenöt irodalmi és kulturális szervezetnek, működési és beruházási célokra. Magyarország irányába az EMKE felelt az elszámolásért. A magyarországi kormányváltás után egyelőre még nincsenek információink arról, hogy ez a normatív támogatás megmarad-e a jövőben is, annak ellenére, hogy a Miniszterelnöki Hivatallal kötött egykori megállapodás szerint ez a fajta finanszírozás 2014-ig fog tartani.

Az EMKE dokumentumok digitalizálása és a honlapunkon való megjelentetése továbbra is fontos programja az EMKE-nek. Az elmúlt esztendőben sikerült jelentős mennyiségű, az Egyesület történetét idéző történeti tárgyú anyagot feltenni honlapunkra, ezáltal is segítve az erdélyi művelődéstörténet után érdeklődőket, kutatókat.

Az EMKE bekapcsolódott a Kolozs megyei és a kolozsvári önkormányzat azon tevékenységének előkészítő munkálataiba, melynek célja elérni, hogy a kincses város 2020-ra elnyerje az Európa Kulturális Fővárosa címet.

Állandó kapcsolatot építettünk ki az Akadémiai Levéltárral, az EMKE levéltári anyagának figyelemmel követése érdekében. Jelenleg az EMKE egykori levéltára, melyet 1948-ban erőszakkal elvettek az Egyesülettől, újra Kolozsváron van. Az Akadémiai Levéltár helyi és országos vezetőivel

történt többszöri levélváltás után elértük azt, hogy az EMKE levéltári anyagát biztonságos, száraz helyen tárolják. A levéltár vezetőségének ígérete szerint 2012-ben hozzáfognak az állomány hivatalos feldolgozásához. Sajnálatos módon nem sikerült elérnünk azt, hogy az Egyesület támogatásával ez a munka hamarabb is elkezdődhessen.

Kapcsolatot építettünk ki az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetemmel, főként annak Erdélyi Körével.

I.6. További tervek

- Az elkezdett EMKE-arculatépítés folytatása.
- Az EMKE-honlap további tartalmakkal való bővítése.
  - A Szabédi Emlékház hagyatéki könyvtárának közkinccsé tétele (a honlapon is), az állomány további feldolgozása.
- Az EMKE-dokumentumok további digitalizálása.
- Az EMKE rendezvényeinek, dokumentumainak rendszerezése, digitalizálása, az egyesület újraalakulásától kezdve (1991-től).
- Emlékkötet szerkesztése és kiadása az EMKE eddigi díjazottjairól.
- A hazai Magyar Házak közötti további kapcsolatépítés. Egy hetes ösztöndíjak biztosítása Magyar Házak dolgozói számára Borsod-Abaúj-Zemplén (B-A-Z) megyébe, egyetlen személy által működtetett művelődési házakba, valamint B-A-Z megyei vidéki művelődési ház vezetők szintén egy hetes ösztöndíjas részvétele hazai Magyar Házakban. Ebben partnereink a sárospataki A Művelődés Háza és Könyvtára, valamint a Sárospataki Népfőiskolai Egyesület. Magyar Házak munkatársainak látogatása székelyföldi vidéki kulturális házakban. A Magyar Házak hálózatának Transilvanicumra nyilvánítása. Kulturális turizmus beindítása magyarországiak és székelyföldiek számára a Magyar Házak megismerése céljából. Magyar Házak szakmai találkozójának megszervezése. A Magyar Ház-hálózat megismertetése a nyugati és amerikai diaszpóra Magyar Házaival.
- A Györkös Mátyás Emlékház által őrzött 200 festmény szakszerű megtisztítása, rendbetétele, megfelelő keretekkel és tárolódobozokkal való ellátása, digitalizálása, a festmények bemutatása kiállítások során Erdélyszerte és határokon túl, Györkös Mátyás munkásságát bemutató album létrehozása, légszűrőrendszer beszerelése (amely elengedhetetlenné vált a gyakori nagyszámú közönség miatt), videoprojektor beszerelése, valamint egyéb szükséges kiegészítők beszerzése.
- Régi adósságunk a román kulturális civil szervezetekkel való kapcsolatteremtés.
- Szándékunkban áll Magyarországon bejegyeztetni az Erdélyi Magyar Közművelődésért – EMKE Alapítványt. Ebben a sárospataki EMKE Észak-magyarországi képviselője támogat.

I. 7. Partnerszervezeteink

Az elmúlt időszakban az EMKE Országos Elnöksége a következő egyesületekkel, civil szervezetekkel és intézményekkel működött együtt a különböző programok lebonyolítása során:

- hazaiak: Romániai Magyar Dalosszövetség, Erdélyi Múzeum Egyesület, Kriza János Néprajzi Társaság, Romániai Magyar Zenetársaság, Erdélyi Magyar Írók Ligája, Barabás Miklós Céh, Romániai Magyar Népművészeti Szövetség, Romániai Magyar Népfőiskolai Társaság, Közép-Erdélyi Magyar Művelődési Intézet, Magyarok Székelyföldi Társasága, Erdélyi Magyar Filozófiai Társaság, Kallós Zoltán Alapítvány, Téka Alapítvány, Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány, Kolozsvár Társaság, Korunk Stúdió, Homo Ludens Alapítvány, Lucian Blaga Központi Egyetemi

Könyvtár, Kőváry László Honismereti Kör, a marosvásárhelyi Bernády-Ház, a szilágycsehi Magyar Ház, a nagyenyedi dr. Szász Pál Magyar Ház, a megyesi EMKE Millennium Ház, Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem Erdélyi Köre, a kolozsvári evangélikus-lutheránus egyház által működtetett Reményik Sándor Galéria, a kalotaszegi Bokréta Kulturális Egyesület, a kovásznai Körösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, Kovászna Megyei Művelődési Központ, Hargita Megyei Kulturális Központ, Erdélyi Református Egyházkerület, Unitárius Püspökség, Evangélikus-Lutheránus Püspökség, Törökvágási Református Egyházközség, Kolozsvár Belvárosi Unitárius Egyházközség, Bethlen Kata Diakóniai Központ, kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet, Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, az RMDSZ Művelődési és Egyházügyi Főosztálya.

– határon túliak: Magyar Köztársaság Miniszterelnöki Hivatala, Oktatási és Kulturális Minisztérium, Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus, Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága – Anyanyelvi Konferencia, Égtájak Iroda Budapest, Millenáris Központ Budapest, Magyar Népművelők Szövetsége, Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet Budapest, Sárospataki Népfőiskolai Egyesület, A Művelődés Háza és Könyvtára – Sárospatak, Határon Túli Magyarorságot Alapítvány – Pécs, Baranya Megyei Kulturális és Idegenforgalmi Központ, Csemadok (Felvidék), Csemadok Magyar Művelődési Intézet, Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, Vajdasági Magyar Kulturális Szövetség, Alsólendvai Magyar Művelődési Intézet (Muravidék), Európa Ház – Kárpátalja, Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége.

II. KIADVÁNYOK

Szabédi Napok 2011, Gondolat-kísérletek Szabédi László életművében. Kiadta: EMKE, Közép-erdélyi Magyar Művelődési Intézet, Kolozsvár 2010. Megjelent az Oktatási és Kulturális Minisztérium Támogatásával.

Györkös Mátyás Albert Emlékház – Casa Memorială Györkös Mátyás Albert – The Györkös Mátyás Albert Memorial House. Az Emlékházat bemutató háromnyelvű ismertető kiadványt Kós Katalin szerkesztette. Megjelent a Magyar Miniszterelnöki Hivatal támogatásával.

Eseménynaptár 2011. Kiadta: RMDSZ ÜE Művelődési- és Egyházügyi Főosztálya, Communitas Alapítvány, EMKE Országos Elnöksége.

III. DÍSZOKLEVELEK, OKLEVELEK

A tavalyi évben EMKE-díszoklevelet adtunk át Dobos Lászlónak, a Csemadok tiszteletbeli elnökének, 80. születésnapja alkalmából. Az ünnepélyes átadásra Budapesten, a Magyar Kultúra Alapítvány székházában került sor. Az oklevelet Muzsnay Árpád EMKE-alelnök adta át.

18 Oklevelet bocsátottunk ki a kistérségekben kiváló közművelői tevékenységet folytató személyeknek, munkájuk elismeréseként, Kolozs-, Hargita-, Kovászna-, Brassó-, Maros-, Szilágy-, Szatmár-, Arad- és Temes megyékben.

IV. ADMINISZTRATÍV ÜGYEK

A szervezet életében ez a folyamat kettős: egyrészt az egyesület saját belső életének az adminisztrációja, másrészt a társszervezetekre (és nem csak) is kiható adminisztráció. Ezért a munkáért az Országos Elnökség részéről főleg Ács Zsolt felelt.

IV. 1. Belső adminisztráció

Az Egyesület belső adminisztrációját részben a vagyoni helyzet állandó igazgatása, az intézményi működést biztosító források megszerzése és ezen alapoknak szakszerű és hatékony elköltése, elszámolása jelenti.

IV. 2. Közösségi kihatású adminisztráció

A közösségi kihatású adminisztráció igencsak sokrétű.

A Miniszterelnöki Hivatal Nemzeti Jelentőségű Intézmények támogatási programjának keretén belül a Magyar Házak és az irodalmi és kulturális egyesületek működését biztosító támogatások lebonyolítását (az alapok fogadása, banki úton történő szétosztása, az elszámolások összesítése és Miniszterelnöki Hivatalba való továbbítása) az EMKE Országos Elnöksége végezte.

Az EMKE elnöke révén részt vettünk a Communitas Alapítvány művelődési szaktestületének döntéshozatalában.

Törekszünk kapcsolatépítésre a különböző társ szervezeteink között, valamint a társszervezetek és a külföldi partnerintézményeink között.

V. MÉDIAPARTNEREK

Munkánkat támogatták: Szabadság napilap, Új Magyar Szó napilap, Krónika napilap, Kolozsvári Rádió magyar adása, Paprika Rádió, Agnus Rádió, Kolozsvári TV magyar adása, Bukaresti TV magyar adása, kolozsvár.info, Transindex, erdely.ma, nemtv.ro hírportálok

Ugyanakkor az EMKE programjait különböző levelezési listákon és közösségi portálokon is ismertettük.

VI. ANYAGI FORRÁSOK

Az Egyesület alapműködését az RMDSZ Ügyvezető Elnöksége biztosította. Az idei, 2011-es esztendőre is már megkötöttük a támogatási szerződést.

Működésünkben – pályázati úton – támogatóink voltak: a Szülőföld Alap, valamint a Kiemelt Nemzeti Jelentőségű Intézmények finanszírozási programja keretében a magyarországi Miniszterelnöki Hivatal (MeH). (Ez utóbbi alaphoz történt a Magyar Házak és az irodalmi és művelődési egyesületek támogatása is). Bár a MeH-el történt megegyezés alapján ez a finanszírozás 2014-ig fog tartani, a 2010-ik évi magyarországi kormányváltás után az idei esztendőre egyelőre semmilyen jelzést nem kaptunk arról, hogy ez a támogatás 2011-ben is működni fog. Várjuk a magyarországi Bethlen Gábor Alap felállítását, hiszen ettől reméljük az EMKE anyaországból érkező normatív támogatását.

Programjainkra – pályázati úton – a következő intézményektől nyertünk anyagi támogatást: Szülőföld Alap, magyarországi Oktatási és Kulturális Minisztérium, Eurotrans Alapítvány. Továbbá programjaink támogatói voltak még a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus, a Sárospataki Népfőiskolai Egyesület, valamint a sárospataki A Művelődés Háza és Könyvtára.

VII. VAGYONI HELYZET

VII. 1. Ingatlanok

Az EMKE Országos Elnökségének törzsvagyonát az ingatlanjai képezik.

Györkös Mányi Albert Emlékház – Kolozsvár

Az alapdokumentumok szerint ez az EMKE hivatalos székhelye; az Emlékház egyben székhelyül szolgál a Romániai Magyar Dalosszövetségnek, a Romániai Magyar Zenetársaságnak és a Kőváry László Honismereti Körnek is.

2008. szeptember 15-én sajnálatos módon az előadóterem alatt a lakóközösség tulajdonában lévő pince boltozata beszakadt, emiatt az Emlékházat ideiglenesen be kellett zárunk. Mivel a pince közös tulajdonban volt, 2009 tavaszáig kellett várunk, míg a Casa Bio cégnek sikerült átvennie a lakóközösségtől a teljes pincét, és elkezdenie annak megerősítési és helyreállítási munkálatait. Ezután következhetek az Emlékház belső munkálatai. Felhasználva az építkezés adta lehetőségeket, olyan átalakításokat eszközöltünk, amelyek optimálisabb teret és körülményeket nyújtanak úgy a hagyaték tárolására és bemutatására, mint a kulturális programok megrendezésére is. Az Emlékházat 2010. augusztus 18-án nyitottuk meg ünnepi rendezvény keretében, a Kolozsvári Magyar Napok alkalmával.

Szabédi Emlékház – Kolozsvár

Itt működik az EMKE Országos Elnökségének irodája, az írói hagyatéki könyvtár és -kézirattár, valamint a Szabédi-emlékszoba.

Az Emlékház székhelyül szolgál a Romániai Magyar Népfőiskolai Társaság, a Közép-Erdélyi Magyar Művelődési Intézet, valamint a Kolozsvár Társaság számára is.

Dési EMKE-ház: jelenleg belső átalakítási munkálatok folynak, reményeink szerint a közeljövőben hosszú távú koncesszióval átadjuk az ott tevékenykedő kulturális egyesületnek.

Szilágysomlyói EMKE-ház: koncesszionálva van a Szilágysomlyó és Környéke EMKE egyesület részére. A tavalyi évben megtörtént a ház újraértékelése.

Bákói csángó központ: a Moldvai Csángó Magyarok Szövetségének székhelye; 2009-ben újabb öt évvel meghosszabbítottuk a koncessziót.

Pusztinai Magyar Ház: 2010-ben két éves használatlaltal koncesszionáltuk a csíkszeredai székhelyű Pusztinai Házért Egyesületnek, ez a civil szervezet az épület fenntartója. A magyarországi Miniszterelnöki Hivatalnak (MeH) az EMKÉ-vel kötött szerződése alapján az elmúlt év folyamán rehabilitációs építkezési munkálatok folytak a kulturális központon, melynek szakmai felügyeletét és anyagi támogatását (Egyesületünkön keresztül) a MeH végezte. Megjegyezzük, hogy az építkezések rajtunk kívül álló okokból kifolyólag nagyon körülményesen folytak, többször kellett szerződést módosítani a kivitelezési munkálatok elhúzódása miatt.

Farkaslaki Tamási-ház (Ágnes néni háza): az elmúlt év folyamán a Guttmann Szabolcs Mérnöki Irodával elkészítettünk egy rehabilitációs tervet. Közben együttműködésünkkel újraindult a farkaslaki Tamási Áron Egyesület, amelyik az EMKE mellett a ház résztulajdonosa. Jó kapcsolatot építettünk ki a helyi önkormányzattal is. A jövőbeni tervek szerint szándékunkban áll az épületet teljes mértékben átadni telekkönyvileg a Tamási Áron Egyesületnek valamint a helyi önkormányzatnak.

Színészlakások: Kolozsváron 4, Nagyváradon 1, Szatmárnémetiben 3 színészlakásunk van; hasznélvezetre vannak kiadva, adói rendezettek.

Ahol szükséges volt, megtörtént az ingatlanok újraértékelése. Megjegyezzük, hogy akárcsak a jogi személyű tulajdonok esetében, az ingatlanok adója nagyon megnövekedett.

Az EMKE Országos Elnökségének használatában egyetlen **személygépkocsi** van, egy 2002-ben vásárolt Renault Mégane.

VII. 2. Infrastruktúra-bővítés

Az idén pályázati úton tovább tudtuk bővíteni infrastruktúránkat.

A Györkös Mányi Albert Emlékházba a Romániai Magyar Dalosszövetséggel közösen tároló szekrényt készítettünk, valamint a Györkös Mányi-festmények számára új állvány készült. Továbbá szakszerű világító- és hangosító rendszert szereltettünk be a hagyaték, valamint a különféle kiállítások és előadások megfelelő megvilágítása és kihangosítása céljából. Az Emlékház berendezése 6 db. összehajtható, különféle rendezvényekhez szükséges asztallal is bővült.

Szintén pályázati úton kapott támogatásból 8 db. összeszerelhető kiállítási pannóval is bővült a Györkös Mányi Albert és a Szabédi Emlékházak infrastrukturális állománya.

VIII. MUNKATÁRSÁK

VIII. 1. Fizetett állandó alkalmazottak

Az eltelt közgyűlés óta az EMKE Országos Elnökségének az elnöki munkakörön kívül állandó fizetéses alkalmazottja volt Kós Katalin, a Györkös Mányi Albert Emlékház vezetője, Ács Zsolt, az Országos Elnökség irodavezetője és Vincze László szakreferens. Megjegyezzük, hogy dr. Bartha Katalin Ágnes gyereknevelési szabadságon van.

VIII. 2. Fizetett bedolgozók

Állandó bedolgozói munkakörben tevékenykedett Katona Réka könyvelő.

Több ízben alkalmaztunk munkatársakat időszakos munkákra, bedolgozói szerződéssel.

VIII. 3. Önkéntesek

Szép számban segítették munkánkat önkéntesek: Both Zsuzsa, Szabó Kinga, Macalik Kunigunda, Both József (a *JelesNapTár* rendezvénysorozat állandó szervezőcsapata és segítői), valamint László Miklós, Kovács Eszter, Demeter András, Kudor István, Miklóssy Gyula, Farkas György, Farkas Bálint, Fogarasi Orsolya.

Megjegyezzük, hogy az elvégzendő munkák és feladatok mennyiségéhez képest az állandó alkalmazottak száma nagyon kevés.

IX. AZ EMKE VEZETŐSÉGE

Tiszteletbeli elnök: Dávid Gyula.

Országos Elnökség

Elnök: Dáné Tibor Kálmán. **Régiós alelnökök:** Matekovits Mária (Arad, Bánság), Muzsnay Árpád (Szatmárnémeti, Partium), Dr. Ábrám Zoltán (Marosvásárhely, Közép-Erdély), Kiss Jenő (Sepsiszentgyörgy, Székelyföld). **Társadalomszervező alelnök:** Szép Gyula. **Főtanácsos:** Kötő József. **Elnökségi tagok:** Házy Bakó Eszter (Brassó), Guttman Mihály (Kolozsvár), Beder Tibor (Csíkszereda), Dr. Széman Péter (Szilágysomlyó).

Kolozsvár, 2011. április havában

A MAROS MEGYEI EMKE BESZÁMOLÓJA

Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Belső-Erdély régiójában kiemelt a tevékenysége az EMKE Maros megyei szervezetének, ugyanakkor sikeres és eredményes munkát folytat más intézményekkel együttműködve az EMKE Besztercei szervezete, amely a Magyar Házban lezajló kulturális események előmozdítója, a HÍD – Szebeni Magyarok Egyesülete, amely a Nagyszebeni Magyar Kulturális Irodát működteti, a nagyszebeni magyarok polgári egylete, valamint számos település magyar közössége: Bethlen, Vice, Szászmedgyes, Szováta, Dicsőszentmárton, Marosludas, Szászrégen, Segesvár, Nyárádszereda, Szabéd, Kibéd és a többi.

A Besztercén lezajló közművelődési események között megemlíjtük az alábbiakat: megemlékezés nemzeti, közösségi ünnepeinken, hagyományőrző táncházmozgalom, húsvéti kirakodóvásár, népművészeti kiállítás stb. Jelentős hagyományőrző rendezvény volt tavaly a megyében a XV. Mezőségi Népdal- és Néptánc-találkozó (Vice), valamint a XI. Lármafa Találkozó (Cegötelke).

A 2006-ban létrejött Nagyszebeni Magyar Kulturális Iroda a tavaly is számtalan kulturális eseményt szervezett. Közülük kiemelkedik az Ars Hungarica fesztivál, amely lassacskán nemcsak a helyi, hanem egyúttal az országos kulturális élet szerves részévé vált. Az első alkalommal megszervezett Hungarikum Hétvége is nagy sikert aratott, ezzel is hagyományt szeretnének teremteni. A nagyobb rendezvényeken kívül állandó tevékenységgel járultak hozzá a nagyszebeni közösség felzárkózásához (megemlékezés a Magyar Kultúra Napjára, szüreti bál, karácsonyi koncert stb.), ugyanakkor nagyszámú értékes partnerkapcsolatot is ápolnak.

Maros megyében a közművelődés ápolását részben kulturális civil szervezetek, eminens személyiségekről elnevezett közművelődési egyesületek (pl. Lorántffy Zsuzsanna Kulturális Egyesület, Bernády Közművelődési Egylet stb.), részben a magyar történelmi egyházak, gyülekezetek, iskolai közösségek vállalják fel. Feltétlenül ki kell emelnünk az Unitárius Egyházközség, valamint a Vártemplomi Református Gyülekezet közművelődési szervező és támogató tevékenységeit.

Összességében elemezve a Belső-Erdély régióban zajló közművelődési tevékenységeket, ezek többnyire hagyományoszerűen zajlanak (megemlékezések, városnapok, művésztáborok, fesztiválok, versenyek), továbbá szorosan kapcsolódnak nemzeti ünnepeinkhez, kiemelten március 15-e megünnepléséhez, valamint kulturális-közművelődési évfordulókhoz.

Immár évek óta a Magyar Kultúra Napja megünneplésén túl – e téren a Maros megyei EMKE az első volt a megyében, aki elkezdte és hagyományossá tette a megemlékezést – az Erdélyi Magyar Közművelődés Napja alkalmából szervezett ünnepi összejöveteleken adjuk át az EMKE Országos Elnöksége nevében az EMKE-okleveleket, és erre az alkalomra ünnepi műsorral adózunk. Idén kiemelten megemlékezünk a 20 éve újjáalakult Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesületre.

Egy másik húsz éves évfordulóra is felhívom a figyelmet. 1991-ben Nyárádszereda adott otthont az első Gyöngykoszorú néptánc, népzene, népviselet és népdal-találkozóknak, és azóta igazi Gyöngykoszorú-mozgalom bontakozott ki Maros megyében. Húsz év alatt, beleértve a gyermekek számára nyolc éve hagyományoszerűen megszervezett Gyermek-Gyöngykoszorú-találkozókat, eddig száznál több Gyöngykoszorú-találkozóra került sor. Az elmúlt év során néptánc-találkozót tartottunk Erdőcsinádon, Marosludason, Görgényüvegcsúrön, Holtmaroson, Nyárádszeredán, Marosvásárhelyen. A Maros Művészegyüttessel együttműködve újból megszerveztük decemberben a marosvásárhelyi „karácsonyi” Gyöngykoszorú-találkozót, amelyen a Gyöngykoszorú-mozgalom legaktívabb együtteseinek kaptak fellépési lehetőséget.

A továbbiakban felsorakoztatom az eltelt egy évben az EMKE Maros megyei szervezete által szervezett főbb eseményeket: hagyományos újévi megemlékezés Petőfi Sándorra; történelmi megemlékezés a Don-kanyari áldozatokra; a Magyar Kultúra Napja alkalmából kulturális est;

farsangi szokások ápolása, Gyermek-Gyöngykoszorú találkozó, népdaléneklési verseny gyermekeknek; a Marosvásárhelyi Napok EMKE-rendezvényei; néptánc-tábor, citerások találkozója. Az ősszel képzést indítottunk citerázni és furulyázni óhajtó gyermekek, fiatalok számára, megalapítottuk a Fagyöngy együttest. Hozzájárultunk ismeretterjesztő előadások, kiállítások, könyvbemutatók, gyermekeknek szánt vetélkedők megszervezéséhez, kórustalálkozók, számos marosvásárhelyi kulturális eseményen képviseltük az EMKE-t.

Beszámolómban végül arra térnek ki, hogy támogatjuk az Erdélyi Kárpát Egyesület Maros megyei szervezetét, lehetőséget nyújtunk arra, hogy hetente székhelyünkön tartsa meg találkozóit. A jó együttműködés a történelmi gyökerekből is fakad, hiszen megalakulását követően az EMKE nemsokára kezdeményezte az EKE létrejöttét, amely idén ünnepelheti fennállásának 120. évfordulóját.

A fentiekben felsorolt megvalósításokért, az eredményekért köszönetet mondok mindazoknak, akik nélkül nem valósulhattak volna meg.

Dr. Ábrám Zoltán,
az EMKE Maros megyei elnöke,
országos területi alelnöke

Marosvásárhely, 2010. március 14.

NÉHÁNY SZÓ A PARTIUMRÓL

Máramaros, Szatmár és Szilágy megye művelődési szervezetei szinte „menetrendszerűen” sikeresen megrendezték a partiumi magyarság által értékelt és várt rendezvényeket. Sorolni lehetne a szűkebb régió, de azon jóval túlmutató: Kárpát-medencei jelentőségű programok sorát. Köztük van a szórványmagyarság oly jelentős zenei rendezvénye, mint a történelmi Máramaros szórványtelepülései Máramarosszigeten megtartott X. kórustalálkozó, vagy a szilágysomlyói (2010-ben immár XVIII. alkalommal sorra került) Báthory Napok, vagy a szatmári Partiumi Magyar Napok és a hozzá hasonlóan nagy vonzerőt képviselő majtényi Rákóczi- és a szödemeteri Kölcsey-megemlékezés, vagy a nagybányai Teleki Napok.

Külön érdemes megemlíteni és dicsérettel illetni a nagybányai Teleki Magyar Ház, a szilágysomlyói EMKE-ház és a máramarosszigeti Hollósi Simon Művelődési Egylet által működtetett létesítmény változatos programjait, azokat a rendszeres művelődési rendezvényeket, melyeket e településeken túli kisugárzásukkal a környék magyarsága változatos szellemi életét teljesebbé, szebbé tették.

Gazdag és változatos programjaikat felsorolni felesleges, hiszen a 2010-es Eseménynaptár épp úgy tartalmazza azokat, akárcsak a Teleki Magyar Ház és a Báthory István Alapítvány honlapjai, az erdélyi művelődési rendezvényeket népszerűsítő honlapok. A média is a nagyobb, a szűkebb régión messze túlmutató rendezvényekről kellőképpen beszámolt, értékelt azokat megrendezésük idején.

Hangsúlyozni szeretném a nagybányai Teleki Magyar Ház létének és működtetésének, ugyanakkor e létesítmény éltetésében Dávid Lajos személyes szerepének fontosságát. Közel 15 magyar civil szervezeteknek nyújt kitűnő és példaértékű működési lehetőséget, koordinálja, segíti munkájukat. A Teleki Magyar Ház rendszeres rendezvényei messzi vidéken ismertek.

Az EMKE partiumi alelnökségének az előző évekhez hasonlóan erősödtek a kapcsolatai a hazai és az országhatárokon túli művelődési szervezetekkel. Szorosabb együttműködésre adódott lehetőség a felvidéki Csemadokkal és a kárpátaljai Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közösségével, a magyarországi Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar, valamint a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei művelődési intézményekkel, civil szervezetekkel. Az együttműködésnek Szatmár megyei viszonylatban legszebb példája a hagyományos Páskándi Napok szatmárhegyi 2010-es megrendezése, valamint Mátyás király egykori diplomatája Vetési Albert születésének 600-ik évfordulója alkalmából megrendezett szatmári, vetési és csengeri főhajtás volt.

A meglévő civil szervezetek művelődési tevékenysége mellett újabb civil szerveződések létrejöttét is támogatta az EMKE. Már a megalakulását követő rövid, alig néhány hónapos időszakban áldásos és a jövőt tekintve reménykeltő tevékenységet fejtett ki a Szatmárnémetiben megalakult és Bartók Béla nevét viselő hagyományőrző egyesület.

Muzsnay Árpád

2011 márciusa

ERDÉLYI MAGYAR KÖZMŰVELŐDÉSI EGYESÜLET

ARAD MEGYEI SZERVEZET

Arad, Püspökség (Episcopiei) utca 32., tel.: 0257 250627, e-mail: matekovits@arad.astral.ro

Beszámoló gondolatok 2010-ről

Gondokkal teli, pénztelen időszak, amikor már a kilencvenes évek lelkesedése elmúlt, az akkori fő kultúrások nyugdíjban vagy azon is túl vannak, fiatalabbjaink rohannak a megélhetésért, pedagógusaink a huszonöt százalékot már nem is emlegetik. Akikben van még tűz, folytatják a meglevőt, akik valahol vagy valakitől megbántattak, félreállva nosztalgiáznak a múlttól.

De művelődési élet azért mégis van csaknem minden magyarok lakta településen. Jó, hogy kiépült az elmúlt két évtized alatt egy csaknem stabil kultúrbázis, úgy tárgyi, technikai, mint humán erőforrás szempontjából, mert van mire alapozni, sokszor csak ápolni, éltetni kell a meglevőt.

ARAD megyében is vannak hagyományok, de teremődnek új dolgok, közösség összefogó rendezvények.

- Hagyományos a farsangi EMKE megyebál, amelyet utóbbi időben megabálnak nevezünk: a 800 személyes rendezvényre jegyet 2 héttel előtte nem lehet kapni, sok a fiatal, reggelig tart a civilizált, igazi magyaros multság (helyszín az aradi EXPO, azaz kiállítási csarnok). Sok a támogató, a résztvevők zöme fiatal, de 3 évtől 85-ig minden korosztály jelen van.
- A megyei EMKE támogatta Siska-Szabó Hajnal képzőművész kiállítását, amelyre tavasszal a Jelen Ház galériában került sor.
- Fiókszervezetünk, a borosjenői EMKE vezetősége évente, anyák napján megszervezi a nem magyar iskolába járó, de magyart anyanyelvként tanuló, szórványban élő diákok szavalóversenyét, rendszerint 80-120 tanuló részvételével. A támogatók könyvadományokkal, és sok anyaországi táborozási lehetőséggel járulnak hozzá a díjazáshoz.
- Évente, május első hétvégéjén rendezzük a pedagógus szakmai napokat, amelynek két főszervezője az aradi és a Kovászna megyei Pedagógus Szövetség, páros években Székelyföldön, páratlan években Aradon. Az aradi EMKE társszervező, a 3 napos rendezvény művelődési rendezvényeit szervezi.
- A megyei EMKE szervezet látta vendégül a szentkeresztbányai Gyermekek Filharmóniát, amely az aradi Minorita templomban hangversenyezett. A templomba alig lehetett beférni, hatalmas siker, maradandó élmény volt közönségnek és a kis muzsikusoknak egyaránt.
- Az aradi Kölcsey Egyesület felkérésére, az EMKE társszervezője volt advent első vasárnapján az aradi és Arad megyei magyar kórusok találkozójának. Bár a vártnál kevesebb énekar jelentkezett, a fellépő csoportok magas színvonala révén a rendezvény nagy sikernek örvendett, kérésre, évente megrendezzük a találkozót. Az EMKE a szervezés szakmai részét vállalta.
- 2010-ben, az RMDSZ Arad Megyei Szervezetének felkérésére, a március 15-i gálaműsort a színházban az EMKE szervezte és rendezte. Fellépett kb. 80 aradi műkedvelő, táncosok, énekesek és színjátékosok.

- Aktívan támogattuk az első Interetnikai Színházi Fesztivál megrendezését. Szórványunkban nagy dolognak számít, hogy tíz nap alatt 17 magyar nyelvű előadás mindegyike teltházas volt.
- Állandó rendezvények:
  - Tóth Árpád irodalmi kör (minden második kedden, a megyei könyvtárban),
  - Magányosok klubja (minden csütörtökön az RMDSZ székházban),
  - Falunapok (Simonyifalva, Kisiratos, Kispereg, Majláthfalva, Szentpál),
  - Simonyi óbester emlékezete (koszorúzás a Minorita Kultúrház előcsarnokában),
  - Október 6 emlékezete,
  - Csiky Gergely nap évente decemberben,
  - Részvétel évente Szegeden, illetve más határ menti magyarországi helységben a gyermekek karácsonya rendezvényen,
  - Közös kézművességi rendezvények a békéscsabai Diáktanyával, nagy az igény a román ajkú pedagógusok részéről is, ezért az EMKE ilyen esetekben biztosítja a szervezést és a fordítást,
  - Szervezetünk különdíjakkal támogatja a különböző versenyek legjobbjait (Apáczai Csere János Nemzetközi Magyar Irodalom és műveltségi verseny, 2010 novembere, Arad, Tóth Árpád szavalóverseny, Horváth Béla szavalóverseny, Simonyi Imre szavalóverseny, Zrínyi Ilona matematikaverseny, stb.).

Sikertelenségünk:

Az RMDSZ új székházba költözött 3 éve, azóta az EMKE könyvtár, kb. 3000 kötettel, nem működőképes. A könyvek egy fűthetetlen helységben vannak dobozolva, könyvtáros lenne, de tér nincs.

Arad, 2011. március 21.

Matekovits Mária

BESZÁMOLÓ A BÁTHORY ISTVÁN ALAPÍTVÁNY 2010-ES TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Március 27-én találkozás és beszélgetés zajlott le Jankovics Marcellel. A program délelőtti részében a *A népmesék csodálatos világa* címmel a gyerekekkel, a délutáni részében *A magyarság szimbólumai, életfák, keresztek* címmel a felnőttekkel találkozott Jankovics Marcell. A rendezvény a BIA, EME, EMKE közös rendezvénye. (Külön rövid beszámoló).

A könyv a legszebb ballagási ajándék! címmel a **Báthory István Alapítvány**, valamint a **Szilágysomlyó és környéke EMKE – Magyar Ház**-zal közösen május 21-én rendeztük meg a **Báthory István Könyvtár Napját**. Programban: Könyvbemutató: **László László – 1848-as történelmi olvasókönyv**, **H. Szabó Gyula**, a Kriterion könyvkiadó igazgatója válogatott a legújabban megjelent Kriterion könyvekből, illetve **Szabó Zsolt** főszerkesztő a Művelődés könyvekből. *Búcsú nélkül* – **B. Simon György** verseskötetét és a *Hephehupa* legfrissebb számát bemutatta **Fejér László** főszerkesztő. **Benkő Levente** – *Az őszinteség két napja: 1956 szeptember 29-30* – bemutatta a szerző.

Szamárfül – válogatás **Romhányi József** műveiből a kolozsvári **Alteregő** irodalmi előadócsoport előadásában (Eke Zsuzsa, Széman Csilla, Tamás Lehel, Visky Mária). A program keretében került sor a „**Kiváló Közművelő**” EMKE díszoklevelek átadására (díjazott: Széman Rózsa).

Orvostudományi és pedagógus továbbképző a Báthory Napok keretében, szeptember 24-26. (külön rövid beszámoló).

2010. október 21-én **Farkas Boglárka** *Befejezetlenül* című könyvét mutatta be Sebesi Karen Attila a szerző jelenlétében.

Karácsonyi könyvvásárra került sor 2010. december 10-én, a BIA és az EMKE – Magyar ház rendezésében. Bemutatásra került a **Romániai Magyar Irodalmi Lexikon** 5/1 és 5/2 kötete, **Dávid Gyula**, a Polis könyvkiadó vezetője, a lexikon főszerkesztője, valamint **Papp Béla** szilágysági szerkesztő által. A **Kriterion** könyvkiadó újdonságait **H. Szabó Gyula** igazgató, a **Művelődés** kiadó újdonságait **Szabó Zsolt** főszerkesztő mutatta be. A könyvismertetéseket és a vásárt a **Kolozsvár Társaság** fotósai által készített, a *Barokk Kolozsvár* c. fotókiállítás megnyitása előzte meg.

A Báthory István Alapítvány a Karácsonyi Könyvvásárt és Farkas Boglárka könyvének bemutatóját a Tövishát Társaság segítségével **Szilágycsehbe** is elvitte.

Az alapítvány házigazdája volt közösen az EMKE – Magyar Házzal az országos elnökség által szervezett **Irodalmi Karavánoknak**, április 20-án a kárpátaljai **EGYÜTT**, míg május 27-én a pozsonyi **KALIGRAM** folyóirat mutatkozott be.

Dr. Széman Péter

Szilágysomlyó, 2011. március 17.

MELLÉKLETEK:

1.

2010. március 26-án két alkalommal került sor Szilágysomlyón a MMIKL által támogatott előadások megtartására. A magyar tannyelvű Báthory István Általános Iskolában déli 12 órai kezdettel nagy érdeklődés mellett került sor Jankovics Marcell: *A csodaszarvas legendája a népmesében* c. előadásra. Az előadást figyelemmel végighallgató 80 diák és a mintegy 15 felnőtt

kísérő nem csak Szilágysomlyóról, hanem a környező településekről – Szilágynagyfalu, Szilágyperecsény, Varsolc – érkeztek.

Délután 17 óra 30 perces kezdettel a református gyülekezeti teremben a már fentebb említett térségből, valamint Szilágycsehből érkezett 60 érdeklődő hallgatta végig Jankovics Marcell: *A magyar szimbólumok: életfák, kereszték* c. előadást

2. Egész-ség és jövőkép a XVIII. Báthory Napokon Szilágysomlyón

Nagykorúvá vált a szilágysomlyói Báthory Napok, ez évben XVIII. alkalommal rendezte meg az ünnepséget a lengyel király szellemi örökségének ápolását célul kitűző Báthory István Alapítvány (BIA). **Széman Péter**, az Alapítvány elnöke műsorfüzetbeli köszöntőjében ismétlés és újdonság kettősségébe helyezi az idei rendezvényt: ismétlés a román és magyar egészségügyi reform aktuális gondjairól szóló fórum (az orvostovábbképző keretén belül), melyhez hasonlóan 1998-ban úttörőként szervezett az Alapítvány, újdonság pedig a társrendezői szerep egy régészeti konferencián, melynek központi témája a nemrégiben feltárt Báthory-vár. A program, az előző évekhez hasonlóan, sőt, némiképp meg is haladva azokat, igen gazdag volt.

Szeptember 24-én, pénteken délelőtt 11 órakor kezdődött az **Erdélyi Műemlék-restaurátorok Egyesületének** és a **Transsylvania Nostra Alapítvány**nak szilágysomlyói kihelyezett ülése, *Romos történeti tartószerkezetek – Erődítések műszaki vonatkozásai* tematikával, melyhez a BIA társszervezőként csatlakozott. Ennek keretében bemutatásra kerültek a régészeti feltárások leletei és bemutatták a vár rehabilitációs tervét is. Ennek alapján a Polgármesteri Hivatal, az Utilitas Kft. és a Báthory István Alapítvány közös pályázatot nyújtott be az Európai Unió célalapjaihoz a vár restaurálásának érdekében.

Délután fél négy órakor már a I. Ossian Iskolacsoport díszterme várta az érdeklődőket. A XVII. Orvostovábbképzőt ismét pedagógus-továbbképzővel egybekötve rendezte a BIA, a Magyar Egészségügyi Társaság (MET), a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSz) és az Erdélyi Múzeum Egyesület (EME) szilágysomlyói csoportja valamint az Orvostudományi és Gyógyszerészeti Szakosztálya (EMEOGYsz). A péntek délutáni ülés témája *hittel való nevelés, oktatás* volt, olyan téma, mely a felszínes, talmi értékek mentén globalizálódó, elhittelenedő világunkban mindannyiunk számára megszívlelendő. Széman Péter köszöntőjében a konferencia védnökei, **Süveges Ildikó** professzorasszonyon, a MET elnökén és **Lászlóffy Pálon**, az RMPSz elnökén kívül külön köszöntötte **Andrászofszky Barnát**, a MET örökös tiszteletbeli elnökét, aki ez évben ismét megtisztelt minket jelenlétével és sugárzó személyiségével.

Az Alapítvány **Szederinda citeracsoportjának** fellépését követően, melyen katolikus és református egyházi énekeket hallhattunk, **Szócs Judit** üléselnök, az RMPSz alelnöke megnyitotta a konferenciát, melynek első előadója **Berkési Gábor** református lelkész, a Baár-Madas Református Gimnázium (Budapest) hitoktatója volt. *Hittel nevelés, az iskolában, az egyházi iskolában és otthon* címmel beszélt iskolai tapasztalatairól, egy nemrégiben a hithez, Istenhez való viszonyról szóló felmérés lesújtó eredményéről, arról, hogy hitet adni, tanítani nem lehet, hitelesnek, modellnek kell lenni ahhoz, hogy eredményeket érjünk el a nevelésben. Ezt a gondolatot megerősítette **Korzenszky Richárd** OSB tihanyi perjel is, *Egész-ség és az iskola* című előadásában. A mai, részekre, elemeire bontott oktatás helyett az iskolának *egész-ségre* kellene nevelnie, hiszen előbbi esetben lesznek ugyan tudósaink, akik azonban nem lesznek emberek; az embert az különbözteti meg az állattól, hogy van jövőképe, nem ösztönösen, hanem döntések alapján cselekszik, él, jól vagy rosszul. **Szójártó István** filozófus, a Balaton Akadémia elnöke az Eötvös Collegiumi modelltől beszélt, vezérmotívumul választva egy Klebersberg Kuno gondolatot: a jó ügynek nemességet kell szerezni, nem csöcseléket toborozni. Annál is inkább, mivel, ahogyan ő is kiemelte, modell-emberek kellene, ebben pedig a pedagógusok szerepe nagy, hiszen „*a főemlősök is a domináns elemektől tanulnak*”. Szünet után **Kellermayer Miklós** akadémikus, tudományos kutató, egyetemi tanár *Az igazság tudatosítása az Igazságról* előadásával folytatta az elkezdett témát, s

legfontosabbnak emelte ki a hazugság oktatásával szembenő, hittel történő igazságra nevelést, melynek, mint József Attilának, ars poeticája „*Én túllépek e mai kocsmán, / az értelemig és tovább!*” kell, hogy legyen. **Naszlady Attila** orvosprofesszor, a Budai Irgalmasrendi Kórház főigazgatója, *Esélyegyenlőség és önérvényesítés* című munkájának legelején hangsúlyozta II. János Pál pápa figyelmeztetését: a civil értelmiségieknek részt kell venni a közéletben! Döntéseinkben Isten akaratát kell cselekednünk, ami mindig a lehető legjobb a lehetőségek közül, alázattal kell tennünk ezt, mely nem megalkuvást jelent a rosszal, mint a tolerancia, hanem béketűrést (patientia). A konferencia ezen részét Szíjártó István, a másik üléseelnök zárta.

Párhuzamosan, délután négy órától kezdődött az Ossian iskola laboratóriumában az Acsádi Elek emlékére, idén első alkalommal megrendezett *Báthory István borverseny*, melyre tizenkilenc borász huszonnégy bormintával jelentkezett.

Szombaton, 25-én reggel kilenc órakor folytatódott az orvos- és pedagógus-továbbképző, immár szorosabban orvos-szakmai, *az egészségügyi reform aktuális gondjai és állása Romániában és Magyarországon* témában; a délelőtti moderátorai Süveges Ildikó és Andrásfoszky Barna voltak. A 120 éve született **Reményik Sándor** *Halotti beszéd a hulló leveleknek* című verse után Széman Péter elnök nyitotta meg a konferencia második részét, hangsúlyozva, milyen nagy előrelépés, hogy már Báthory-várnak nevezhetjük a várat, nem csak középkorinak, majd **Fekete Szabó András** szenátor üdvözölte a jelenlevőket, emlékeztetve a 18. születésnapon, hogy első alkalommal a hatóságok még attól féltek, polgárháborút szít majd a rendezvény. Süveges Ildikó MET-elnök köszöntője után bejelentette, hogy a *Németh László emlékérmét*, melyet a Társaság a MET-ért legtöbbet tevő, a magyarság összefogásáért munkálkodó embernek adományoz, ebben az évben Széman Péter Kárpát-medencei MET-alelnöknek, BIA-elnöknek ítélte meg. A reformokról szóló előadások előtt **Kiss László** felvidéki orvos a szilágysomlyói református temető nagy halottjáról, Pethe Ferencről tartott előadást, akiről, polihisztorsága ellenére, méltatlanul keveset tudunk.

Molnár Géza miniszteri tanácsos a tervezett újításokról beszélt, az integrált betegbiztosítási lapról, az egységes kódrendszerről, míg **Mikola István**, a Magyar Parlament Egészségügyi Bizottságának elnöke, az orvosi lehetőségek és gazdasági megengedhetőség közötti konfliktus kezelésének szükségességére, az általános emberi felelősségvállalásra hívta fel a figyelmet. Mindketten kiemelték: gyümölcsöző volna egy határokon átívelő együttműködés, amely felé már törtétek is lépések. Az ezt követő fórumbeszélgetésen részletesebben kifejtésre kerültek a fentebbi témák, az előadók válaszoltak a feltett kérdésekre, s hangsúlyozták, kicsit visszacsatolva az előző napra is az egészségtan, egészségre nevelés fontosságát.

Ugyancsak kilenctől kezdődött a Báthory István magyar tannyelvű iskolában a *Báthory Kupa* elnevezésű *Nemzetközi Ifjúsági Sakkverseny*, amelyen négy kategóriában ötvenkét kis sakkozó vett részt Szarvasról és Szilágysomlyóról. Első helyezettek: 6-11 éves korosztályban, lányok: Medvegy Dalma (Szarvas), fiúk: Buzea Pavel; 12-14 éves korosztályban: Pekár Edina (Szarvas), illetve Ardelean Laurentiu.

Délután fél négytől a szilágysomlyói származású **Kádas Levente** és **Leitli Norbert** fotókiállításának megnyitóján vehettek részt az érdeklődők az EMKE – Magyar Házban. Megnyitóbeszédében **Bálint Enikő** szilágysomlyói EMKE-elnök méltatta a fiatal fotóművészek munkáit, nyugalmasabbnak, romantikusabbnak ítélve meg a Kádas Levente, akciódúsabbnak, zajosabbnak a Leitli Norbert képeit.

Ezt követően az Ossian Iskolacsoport dísztermében került sor „*A Báthory István könyvtár leghűségesebb olvasója*” díjak átadására, melyet idén ifjúsági kategóriában **Nagy Gabriella**, felnőtt kategóriában pedig **Csóka Elvira** kapott. Fejér László főszerkesztő bemutatta a *Hepehupa* folyóirat legfrissebb számát. Ezután kerültek átadásra a *Szilágysági Magyarok* díszoklevelek, melynek értéke nem fizikai minőségének valóságában mérendő, hanem eszmeiségében: a Szilágyságban élő vagy onnan elszármazott jeles embereket díjazza, nekik állít emléket. Ez évi kitüntettek: **Dobai István** jogbölcész (laudált Sipos Gábor, EME elnök), **Oláh Margit** pedagógus (Szoboszlai Attila), **Kisfalussy Bálint** színművész (Kisfalussy Lehel színművész), **Szilágyi István** író (Balázs Imre

József, Korunk folyóirat főszerkesztője), **Virág Károly**, református lelkipásztor (Andrásófszky Barna). A borversenyen hét bronz, négy ezüst és nyolc aranyérem került kiosztásra. Aranyérmesek: Acsádi Annamária, Ionița Nicolae, Máthé Gyula, Orosz Zoltán, Széles Dénes és Szőnyi József. A *Szederinda* citeracsoport népdalcsokorral és egy nagyon szép, régi köszöntővel ajándékozta meg a díjazottakat és persze a közönséget is, mindannyiunk, de Kisfalussy Bálint művész úr külön gyönyörűségére is. Este a *Kolozsvári Állami Magyar Opera* művészei, **Hary Judit**, **Pataki Enikő**, **Adám János**, **Maneszes Márton** operaénekesek, valamint **Nagy Ibolya**, az Opera korrepetitora szórakoztatták a nagyérdeműt *Te rongyos élet* című, népszerű operettslágeréből összeállított műsorukkal. Előadásukat a közönség többszöri visszatapsolással jutalmazta.

A borongós, esős vasárnap délelőttön bebizonyosodott: nem volt hiábavaló a hittel való foglalkozás az előző napokon, a zuhogó eső mindannyiszor elállt, valahányszor nem lehetett megoldani a program zárt térbe vitelét. Reggel kilenc órakor a Polgármesteri Hivatalban várta fogadás a meghívott vendégeket, hivatalosságokat, testvérvárosok küldötteit. Tíz órától ökumenikus istentiszteletre került sor a római katolikus plébániatemplomban, majd tizenkettőtől következett Báthory István mellszobrának megkoszorúzása – a program része volt az EU interkulturális párbeszéd programjának –, melyen a környékbeli települések, testvérvárosok, különböző szervezetek képviselői, valamint a kolozsvári főkonzulátus főkonzulja, Szilágyi Mátyás és az egészségügyi miniszter, Cseke Attila is részt vett, köszöntve és méltatva a történelmi és kulturális alapokra támaszkodó, színvonalas rendezvényt. A hivatalos ünnepséget a **Nyírbátori Ifjúsági Fúvószenekar** (karnagy: Fazakas Mihály) és a **Bátor Mazsorettcsoport** (vezetők: Márton József, Németné Sztán Ilona) mindig nagy sikernek örvendő műsora zárta.

A XVIII. Báthory Napok a hit és a reformok, újdonságok jegyében teltek – legyen szó előadásokról vagy új programokról. Úgy gondolom, jól jellemzi a háromnapos rendezvényt, de nem csupán erre a pár napra érvényes és megszívlelendő Ady Endrének Szöcs Judit RMPSz-alelnök által idézett gondolata: „*Hiszek hitetlenül Istenben, / Mert hinni akarok, / Mert sohse volt úgy rászorulva / Sem élő, sem halott*”.

Széman Emese Rózsa

3. Beszámoló a zilahi EMKE 2010-ben végzett munkájáról.

Az éves eseménynaptárban feltüntetett programokat rendszeresen megtartjuk. Az eseményeket két csoportra osztjuk: állandókra és esetiekre.

Állandó programok

- néptáncoktatás: a Terbete táncsoport utánpótlás táncosainak, heti rendszerességgel tartott képzése;
- az Őszikék nyugdíjas klub hétfő délutáni találkozói és ennek keretében mindennapjaink problémáinak és irodalmi, néprajzi, történelmi kérdések megbeszélése.
- könyvtár működtetése, állagának gyarapítása.

Eseti programok

1. Író-olvasó találkozók

- László László tanár úr *Lantom, kardom tied, oh szabadság!* című könyvét ismertette és dedikálta.
- Szabó Csaba, a kolozsvári rádió magyar adásának szerkesztője az általuk kiadott könyveket ismertette a szerzők jelenlétében.

– A Polis, a Kriterion és a Művelődés kiadók legújabb és régebbi kiadványait ismertették, amiután jutányos könyvvásárral zártak.

2. Képzőművészet

– Kőváriné Adorján Ilona olajfestményeinek tárlata.

– Szabó Győző kiállított színes grafikái.

– Zilah-Szentendre testvérvárosi kapcsolatának vetítéssel és fotókkal való bemutatása.

3. Előadások jeles emberekről, eseményekről:

– Petőfi est, előadás és verses-zenés összeállítás.

– A kommunizmus áldozataira emlékezve – előadás az érmihályfalvi csoportról.

– 1848 üzenete a mának, koszorúzás az emlékműnél.

– A Rákócziak szerepe Erdély történetében.

– Anyák napja, verses- zenés köszöntés.

–1956 október 23. – előadás és beszélgetés az események megelőivel.

Decemberben a zilahi EMKE tisztújító közgyűlést tartott. Az öttagú új vezetőség: Lakó Éva elnök és csapata: Bajusz I., Gombos Gy., Csiszár Zs. és Szilágyi S. A pénzügyi ellenőrző bizottság: Oláh Á., Harangozó I. és Fodor I.

Zilah, 2011.03.11.

Lakó Éva